ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an...	8 $ 00	Un an....	10 $ 00
Six mois...	5 00	Six mois...	6 00

Annonces Légales
0 $ 50 la ligne de 6 points sur justifications de 9 cicéros quelle que soit la page

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Dông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

東 法 時 報

NĂM THỨ HAI SỐ 286
Ngày thứ tư
13 Mai 1925

Tổng-lý : NGUYỄN-KIM-ĐINH
Chủ-bút : NAM-KIỀU

BẢO QUÁN
71, đường Mac Mahon, 71
SAIGON
Dây thép nói (Téléphone)
Số 824

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoài-Quốc	
Một năm...	8 $ 00	Một năm...	10 $ 00
Nửa năm...	5 00	Nửa năm...	6 00

Báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gửi
M. NGUYỄN-KIM-ĐINH

MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

DEPOT LEGAL INDOCHINE 11296/37

NHỮNG CÂU TỤC NGỮ CÓ HAI CHO NGƯỜI MÌNH!

VI

Câu tục-ngữ « mưa lúc nào mát mặt lúc ấy ». — Đời dầu là đời tạm, khách ở đời như ngựa câu qua cửa sổ, như bóng nắng chiều hôm, cái thân người nằm trên bàn quây tạo-hóa, không biết đâu là phương-hướng ; không biết đâu là chuẩn-đích ; mờ-mờ nhơn-ảnh như người đi đêm, vậy nên cái thời-gian giàu, nghèo, sướng, khổ, thạnh, suy, bĩ, thái, hình như những tấn tuồng thay-đổi không chừng, vì thế những người đương việc đời mà không có chí nhẫn-nại, gan dự-bị, thì thường chỉ đến đâu hay đó, vụ tại lúc nào xong lúc nấy, ví như mưa lúc nào mát mặt lúc ấy, nghĩa là chỉ cốt vui-sướng trong một lúc, rồi thì sau nầy thế nào mặc kệ, ấy phần nhiều người đã ngộ-nhận như thế, nhưng có biết đâu rằng xưa nay bao nhiêu người có chí nhẫn-nại có gan dự-bị để làm việc đời, thì đều suy trước tính sau, không thấy vui mà vội mừng, không thấy sướng mà vội hưởng, con đường dài thăm-thẳm, thấy một quảng có bóng mát chưa dám vội nghỉ ; lan bể rộng mênh-mông, thấy một cái cù-lao nổi lên chưa dám nhận là đã tới bờ, như thế thì mới mạnh-miễn làm việc, kỳ cho đạt tới mục-đích, rõ được tôn-chỉ, không dám cho sự đắc-chí trong một thời-gian đã là tự-mãn tự-túc, mà phải trử-bị về sau, đã mát mặt thì mát mặt một cách lâu-dài, chớ không phải mát mặt một lúc mưa đâu!

Câu tục-ngữ « cháy nhà hàng phố, bẵng chân như dại ». — Xem một câu nầy đủ biết người mình kém cái tư-cách đoàn-thể, người ta không thể tự một mình sống nổi ở đời được, nên phải có đoàn-thể, đoàn-thể là để liên-lạc với nhau : cứu-giúp lẫn nhau ; việc người như việc mình, thương người thể thương thân, giúp người tức là giúp mình ; làm việc cho người tức là làm việc cho mình, như thế thì mới mong duy-trì với nhau mà đứng ở đời một cách bền-vững được. Nếu chỉ biết theo cái chủ-nghĩa vị-kỷ, ngoài ra không hề biết tới ai, những tấn kịch diễn ra trong xã-hội, ai chết kệ ai, ai nguy-hiểm mặc ai, mình có thể cứu-giúp được cũng không thèm cứu-giúp, như cái câu truyện hàng phố cháy nhà, mà mình vẫn bẵng chân như dại nầy, đối với nhơn-đạo đã không lòng hữu-ái ; đối với xã-hội cũng thiếu nghĩa hiệp-quần ; đối với lương-tâm của mình cũng nhiều điều tự phải hối-hận ; mà không những đối với nhơn-đạo đối với xã-hội đối với lương-tâm mà thôi, lại cái còn ma «cô-độc» nó sẻ ôm-ấp lấy mình, rồi ra người hoạn-nạn mình không giúp, tới khi mình hoạn-nạn còn mong ai giúp mình ; người nguy-hiểm mình không cứu, tới khi mình nguy-hiểm còn mong ai cứu mình, xe trước còn đó, xe sau nối theo, và chăng con người ta ở đời, những cơn hoạn-nạn, những độ hiểm-nguy, đều là những sự xảy ra bất-thường, mình đã bỏ đoàn-thể còn ai chịu đoàn-thể với mình, mình đã quên hữu-ái còn ai đem lòng hữu-ái với mình : cá-nhơn cô-độc, thì xã hội cũng thành ra cô-độc : cá-nhơn nguy-hiểm, thì xã-hội cũng hiện ra cái cảnh-tượng nguy-hiểm, đều do ở một tâm lòng riêng ra. — Xã-hội ta ngày nay, những hạng người đem một tấm lòng riêng, tức như câu « cháy nhà hàng phố, bẵng chơn như dại » nầy nghe ra nhiều lắm, nào người hèn bị ức-hiếp ; người ngu bị lừa-dối ; người giàu bị cướp-bóc ; người hiền bị lầm than, những nỗi bất-bình, những điều tràng-phần, ta thường trông thấy luôn-luôn, song nào có thấy ai cứu-giúp gì đâu, tế-độ gì đâu, ai cháy nhà cứ việc cháy nhà ; ai không cháy nhà cứ việc bẵng chân như dại, ngành mặt ngó lơ, có quan-thiết gì đâu ! Đó là những hạng người vô-lương-tâm vô-huyết-tánh không đủ kể làm chi, lại còn một hạng người thấy nhà hàng phố mình cháy không những không chữa lửa giùm, lại còn nhơn khi đó mà cướp lấy của-cải, để cho đầy đủ cái túi tham của mình là thích chí. Khốn kiếp lắm thay ! Đê-tiện lắm thay ! Tiên-nho có câu : « nhơn dịp người ta nguy mà làm cho nguy thêm, thế là bất-nhơn » có lẽ chỉ vào những kẻ ấy.

Nầy ai chẳng thấy có việc phải cầu tham-quan, tham-quan trông vào người có việc, người đau phải cúng lễ ma, ma lại quần vào người đau ; ma không thương người đau ; quan không thương người có việc, quá có thế chăng ?

Nếu ai không tin, xin cứ trông vào những vai tuồng trên sân khấu xã-hội nầy, coi có phải cái hạng người « cháy nhà hàng phố, bẵng chân như dại » và cái hạng người « cháy nhà hàng phố, thừa dịp cướp của » là nhiều lắm không ?

NAM-KIỀU

CUỘC TÀI-CỬ

Nghị-viên Thành-phố

SAIGON

Ngày 10 Mai 1925

NGHỊ-VIÊN ANNAM

MM.	Trần-văn-Hiệp	681	thăm đắc cử
	Nguyễn-văn Đỗ	680	id.
	Nguyễn-tấn-Văn	670	id.
	Trần-đình-Minh	648	
	Trần-q.-Nghiêm	591	
	Huỳnh-v-Chính	502	
	Nguyễn-v-Mật	14	

NGHỊ-VIÊN LANGSA

MM.	Lanoote	651	thăm đắc cử
	Dupire	521	id.
	Lefèbvre	619	id.
	Scotto	484	id.
	Bert	487	id.
	Courtinat	476	id.
	Cancellerie	458	id.
	Guérini	481	id.

VỢ TÂY VÀ VỢ NAM

Trong số Đông-Pháp Thời-Báo ra ngày 8 Mai 1925 nơi trương thứ hai, cột thứ nhứt, ông Hữu-Hằng ở Hàtiên có đăng một bài nói về vợ Tây và vợ Nam, trong đó lại chê rằng nghề vợ Annam dở hơn nghề vợ Tây. Kỳ giả độc đi độc lại hai ba lần bỗng nhiên cười xòa. Quí vị độc giả ắt lấy làm lạ vì sao kỳ giả cười, lẽ thì buồn cho nghề vợ Annam ngày nay có người xướng lên mà chê rằng dở đó. Kỳ giả xin tỏ thật, cái cười nầy mật nghiệm sâu xa lắm ! !

Phàm một người cầm bút mà luận vào một vấn đề gì tức nhiên chư độc giả đều nhận rằng ng ời đó lịch duyệt về việc ấy lắm nên mới dám viết ra và xin đăng vào báo.

Vả chăng ông Hữu-Hằng nhận quyết rằng vợ Annam dở hơn vợ Tây, nếu độ chẳng sai thì ông Hữu-Hằng biết nhiều điệu vợ : vợ Tây, Nhựt, Annam, mỗi điệu đều học tinh thông nên mới rõ vợ nào hay vợ nào dở. Thế chẳng lạ gì, tỷ như mình mặc ba thứ áo hàng đến khi cả ba đều rả mạnh, tức nhiên mình biết thứ hàng nào chắc và bền. Phải vậy hay không ông Hữu-Hằng ? nếu phải thì tôi xin vấn ông một câu nầy: «ông có bận ba thứ hay không? Hay là ông nghe người buôn hàng nói, thứ hàng đó chắc thì ông mua mặc rồi khen dối lên vậy ?"» Lấy vì dụ ba thứ hàng may do mặc đến rách thì đã rõ ràng ba điệu vợ. Chẳng cần gì hỏi ông về vợ Tây (boxe européenne) vợ Nhựt (jiu-jitsu) tôi xin hỏi ông vậy chớ ông biết đủ thập bát ban võ nghệ Annam chăng mà ông dám chê rằng dở.

Chẳng cần gì hỏi cho cao kỳ, tôi xin hỏi ông nội trong thế quyền võ Annam có mấy đường, khá nói giùm cái tên như : Lão mai Ngọc trảng, Đồng nhi, Quan binh, Quan âm quá hải vân vân vân...) cho hết đừng bỏ sót đường nào coi nó là bao nhiêu !

Vả chăng ông nói rằng ông có rước một thầy nghề võ ở Tân-khánh có danh về họ c mà thầy đó tên chi vậy ? Ông có rước hay không tôi không biết, như có rước tôi sợ ông rước nhầm người bất tài rồi nhận quyết võ Annam dở vậy.

Làng Tân-khánh (T.D.M.) thật có nhiều tay võ-sĩ nhưng cũng có người tài người không, chớ chẳng phải đều là tài cả, cũng như nước Lỗ khi xưa chẳng có hai người thánh hiền như Đức-khổng Tử vậy.

Tôi phản đối bài của ông chẳng qua tôi là người Annam. Tôi đoán chắc rằng chư độc giả đều ngóng trông ông trả lời bài nầy coi thế nào vô tôi xin ông trước khi xuống viết khá hỏi lại lương tâm thử có nên đi hỏi mấy tay võ sĩ cho biết mấy cái tên đường quyền hỏi đó rồi trả lời chăng ? như thế thì tốt hơn là dựa cột mà nghe.

Nếu như ông viết bài nầy vì chủ ý làm cho các võ sĩ Annam nóng lòng mà xin ra tỉ thí thì tôi bỏ qua chẳng cần nhắc đến.

Quả số báo sau tôi sẽ viết một bài giải phân vì sao mà chưa có cuộc thi võ Annam với Amadou.

Nguyễn-môn-Quang
Gialinh

Những điều suy nghĩ

về cuộc tuyển-cử Hội-đồng Thành-phố Saigon

Hơn nửa thế kỷ nay, người Annam ta được gần gũi với người Pháp, mắt đã thấy gương người văn-minh tham-dự quốc-chánh là thế nào, tai đã nghe chuyện tuyển-cử ở các nước tiên-tiến là dường nào, tưởng cũng đã hiểu rằng quyền bỏ thăm thay mặt nơi các nghị-viện là quyền quí báu nhứt của người đời, vì có cái quyền đó thì mới gọi là dân được tự-do, không có cái quyền đó thì ra lẽ chuyên chế. Dân chỉ biết lo thuế vụ, mà tiền bạc nhà nước xuất phát không được biết đến.

Saigon là kinh-đô xứ Nam-kỳ, người Tây gọi là : *Thành yến sáng*, yến sáng bởi vì các trường to đề un-đúc nhơn tài cũng ở đó, người học-thức tụ-hiệp ở đó nhiều, người Âu-Tây, các quán Lãnh-sự, các nha, các phủ Thống-đốc, đều ở đó, mà tin tức các nơi, các xứ cũng lại đó trước. Vậy thì nhơn dân Annam tại Saigon lẽ phải văn-minh trước các xứ khác. Thế thì trong kỳ tuyển-cử Hội-đồng thành-phố năm nay người trí-thức lưu ý cũng là phải, kỳ-vọng cũng là phải lắm đó !

Ôi ! một lá thăm là biểu hiệu cái quyền-lợi của mình trong hạng ba bốn năm, mà vào tay chủ xã, thầy hương, trong cuộc tuyển-cử Nghị viên địa-hạt, quản-hạt, giá đáng là mấy ?

Có người sành việc, tính ra chỉ đáng vài ba đồng bạc hay là một bữa rượu mà thôi. Do cái lòng khinh lá thăm của hạng người ấy, nguyên nhân chỉ nhỏ là thế, mà kết quả to-lớn là dường nào ?

Kết quả ! Hội-đồng địa-hạt, Hội-đồng quản-hạt thường là nơi tụ-hiệp những hạng người cám-dỗ, ngọng-lịu, làm hại cho đường phát-đạt của xứ sở, làm như cho danh-giá dân Annam. Nên chi người Pháp, đối với những sự thỉnh cầu, cải-cách của dân ta, viện cái lẽ đó, nói rằng dân ta chỉ biết bán thăm, chưa biết hưởng quyền làm dân, phải ngưn sự cải-cách tấn-bộ là tại đó.

Nay trong kỳ tuyển-cử Hội-đồng một nơi văn-minh nhứt của xứ Nam-kỳ, kết quả ra thế nào ? Có thỏa lòng kỳ-vọng của người trí thức, là kỳ vọng rằng dân Saigon sẻ tỏ ra cho thiên hạ biết rằng mình hiểu bổn phận làm dân chăng ?

Xét trong các nhà ra dự cử, thì ta có chứng nghiệm được điều nầy : là những người học-thức, thông hiểu việc chánh-trị, có tài ăn nói bặc thiệp, không còn chê chức Hội-đồng nữa, dốc lòng ra gánh vát làm đại biểu cho dân. Tuy vậy cái sự háo-danh không đáng hời còn nhiều, vì còn nhiều người, Tây không nói được nửa tiếng, nghĩa vụ Nghị-viên không hiểu được một tỷ nào, cũng là lăm le chen vai thích cánh cùng người ở dinh Đốc-lý.

Còn cái gì đáng cho người trí-thức trông-mong bằng là trông mong cho phải ấy (là phải tưởng dại rằng hễ có tiền nhiều thì được hy-vọng làm ông nầy, ông nọ) phải thất bại, phải bị thừa-sai tỏ dấu khinh-bỉ ? Thiệt, còn chi an-ủi cho người ham-tấn hóa cho bằng bọn thừa sai biết nghĩa vụ, ngày 3 Mai, và ngày 10 Mai, tuyên-án cho mình bạch rằng : giống dạ dạ, vưng vưng là giống đang ghét, từ nay không thể làm nhục cho danh giá Annam ?

Vậy sự đã xảy ra thế nào ? Trước hết ta nầy giải ra minh-bạch. Trong kỳ tuyển cử đây có hai số dự cử lớn hơn hết, một là số của ông Nghị-viên Nguyễn phan Long, hai là số ông Thương nghiệp chủ Trần quang Nghiêm hai ông đều là người xứng đáng làm Nghị-viên cả.

Lạ một đều là số ông Long « *bất nhứt* » Tôi gọi là bất nhứt nghĩa là ba người cùng chung thăm với ông tài năng không có, tư cách không có, học thức thì kẻ có chút ít người không ngờ, danh vị trong xã hội không có, chỉ tiền là có mà thôi, thiệt là đứng với ông coi không được vì là không đồng đẳng.

Trước ngày bỏ thăm, công chúng bàn luận như vầy : « Có khi ông Long là người hiểu chuyện đời muốn dùng ba người kia làm cái « *thế* » cho mình chiếm địa-vị đó chăng ? Vì dầu thừa sai Saigon có tấn hóa đến đâu tưởng khi một bữa tiệc, ít nhiều tiền bạc, cũng còn phải cần dùng mới được.

Vậy ngày chúa nhựt 3 Mai trong hàng dự cử chỉ có một mình ông Long đắc cử mà thôi. Ba người chung thăm cùng ông tuy cao số thăm hơn số khác và các nhà dự cử khác, song không đúng số một phần tư số cử tri Annam cho nên phải cử lại.

Ai cũng ngở rằng kỳ cử lại đây, còn có thể vui mà trông thấy ba người xứng đáng hơn ba người chung số với ông Long được đắc cử, thì tại nghị viện dầu số Nghị-viên ta có sức mà toàn bốn người biết ăn nói có nhiệt huyết cũng không đến đổi làm thẹn mặt cho người Annam !

Dè đâu chúa nhựt 10 Mai, kết quả cuộc bỏ thăm, có hai người trong số Nguyễn phan Long được, mà hai người đó tư cách thế nào, ai mà chả biết ! Trong số nghịch với số Nguyễn phan Long có ba ông : Trần quang Nghiêm, Nguyễn tấn Văn, Huỳnh văn Chính, có một mình ông Văn được mà thôi.

Vậy mà thừa hồi người lại kinh thành Saigon câu nầy : « ông Trần văn Hiệp đông xe, so sánh với ông Trần quang Nghiêm và thì bên nào đáng làm Hội đồng thành phố hơn ?

Chắc là không ai mà không trả-lời rằng, nói ông trên đây không đáng : nhưng mà ! ! Kết qủa đã như vậy ta còn nài sao nữa. Ta chỉ xin nhơn cuộc nầy mà có mấy điều suy nghĩ. Suy nghĩ về cái cuộc tuyển cử ở xứ ta, suy nghĩ về cái lòng háo hư danh của một bọn nhà giàu rất xấu xa ở xứ ta.

Còn lâu nữa thừa sai ở xứ ta cũng vẫn còn khinh cái lá thăm còn chưa biết quí trọng cái quyền bỏ thăm. Muốn cho ngày sau, khỏi phải ăn năn buồn bực thì báo giới ta phải gắn sức hơn nữa, mà giản-giải về quyền làm dân cho đồng bang rõ. Nhứt là phải nhóm lên một mối dư-luận đặng đàn áp một bọn nhà giàu mới nói trên đây, ỷ có tiền nhiều tưởng mua chức chi cũng được.

Chúng nó có biết đâu rằng : dầu giàu, dầu nhờ vài tiền mà được chức Hội đồng mà người thức giả sao cho khỏi trề-môi, người thường dân sao cho khỏi cho một câu rằng : « Hội đồng dạ ! ! »

Nà-Vĩ

PHÊ-BÌNH BÁO-GIỚI

Lục-Tỉnh Tân-Văn số 2003 ngày 17 Avril, bài «Ngăn cấm thói xa xỉ» Tác-giả dụng ý có cái tử sâu cảm với nước nhà, dụng văn có cái vẻ thôi-xao có thứ tự. Rồi bài ký tên là K. H.

Phê-bình giả không biết ông K.H. đó là một vị bình bút trong tờ báo L. T. T. V. hay bài ấy rút trong báo Khai-Hóa mà không chỉ rõ ?

Lại cũng báo L. T. T. V. số 2010, ngày 25 Avril, bài « Danh-dự với hư-vinh », Tác-giả dụng lối văn tề-tề chỉnh-chỉnh, mở hoát cái màng Danh-dự với hư-vinh, để muốn mất trông vào rõ được cái danh-dự của những đứng có tài, có đức, có công-nghiệp, có khí-tiết, ở đời là dường nào ; còn như kẻ chuộng cái hư-vinh, không tài không đức, không công-nghiệp, không khí-tiết ở đời là dường nào, cho thấy bên nào là chánh, bên nào là tà, bên nào là thanh, bên nào là trược. Cách hành-văn và dụng-ý của tác-giả, đáng yêu thật. Rốt bài ký tên là T. B.

Phê-bình giả chưa biết ông T.B. đó là ông Trần-Bỗ, là một vị bình bút trong tờ báo L. T. T. V. hay bài ấy cũng rút trong báo Trung-Bắc Tân-Văn mà không chịu chỉ rõ nữa ?

Đông-Pháp Thời-Báo số 279, ngày 24 Avril, mục « Phê-bình báo giới ». Phê-bình giả có phê-bình rằng : «Biết bao là dư luận xôn-xịu, biết bao là tiểu-thuyết tầm phào, thậm chí có tiểu-thuyết gì mà «Cách o mèo», «Cách thử người tỉnh» v. v.

Mới đây phê-bình giả được tiếp tác giả của quyển « Cách thử người tỉnh», là M. Trương-quang-Tiền đến viếng và nói chuyện. Ông nói rằng : « Quyển sách của tôi đặt tên « Cách thử người tỉnh » là tôi có ý để cái tên kỳ một chút cho người ta ưa đọc ; có khi ông vì cái tên ấy mà ngở rằng trong quyển sách của tôi đặt để theo những thói phong-tình để tiện làm hại đến phong hóa nước nhà như cái đám mặt lì mày lợm kia dùng lối văn vô liêm sỉ theo đòi cái đám hạ lưu để kiếm ăn, hành mặt làm cao cũng nhà trước-tác trong làng văn vậy. Có lẽ quyển sách của tôi vì ấy mà phải bị biếm vào cái mục phê-bình của báo Đông-Pháp Thời-Báo chăng ? »

Ông nói rồi ông liền trao quyển sách «Cách thử người tỉnh» xin tôi xem.

Tôi lật xem hết bài «tự» của quyển sách « Cách thử người tỉnh » thì tôi đã thầm tưởng cho rằng: cứ theo lời «tự» của quyển sách, thì quyển sách nầy đã không phải là tiểu-thuyết hèn mạt theo những tiểu-thuyết ghê gớm trước kia, mà có lẽ chánh là một quyển sách có giá trị về việc khảo cứu, khám phá được cái màng bí mật ở tâm-lý con trai con gái, đờn ông đờn bà về nội ái-tình, tình giả, tình chơn, tình dày, tình mỏng, v. v .. Tôi vừa cười vừa trả lời với ông rằng : Tôi thật chưa đọc quyển sách của ông, nhưng thấy cái tên « Cách thử người tỉnh » ở ngoài bìa, khiến tôi bất tưởng ngay cho trong quyển sách ấy tác giả cũng mô phỏng theo lối tiểu-thuyết phong tình hèn mạt như cái đám văn sĩ kiếm ăn bấy giờ kia, rồi ở ra sau nầy giúp nên một món lợi khí cho cái lũ con nhà thất giáo phá hoại nền phong hóa đã hầu muốn suy đồi. Bởi xứ mình buổi nầy — không cần nói ra tưởng ông đã hiểu rồi — thiếu chi là nhà trước thuật, người thì hiểu mơ màng đôi mở chữ Tây, kẻ thì biết nhấp nhem ba câu chữ Hán, chưa nếm mùi đạo đức của văn chương đại gia, chưa thấu đáo tâm-lý của người đời, viết quẹt lọ ba câu văn, không phép tắc, bày nhớ nhớp những câu chuyện có hại cho gia phong, thường thường thấy xuất bản trải đầy ngoài hàng chợ ; sĩ là người đã lưu tâm với thế đạo ít nhiều trông đến lại chẳng châu mày, chắc lưỡi cho cái thói kiếm ăn của nhà văn sĩ mình không biết còn đến thế nào nữa. Bởi thế nên từ tôi trông đến cái tên quyển sách «Cách thử người tỉnh» của ông, khiến cái cảm tưởng của tôi đoán cho rằng quyển sách ấy cũng ở trong vòng những tiểu-thuyết mà tôi đã nói với ông bồi giờ, rồi ngồi viết phê-bình đối với quyển sách ấy không thể bỏ qua được, đều gây bởi lẽ ấy vậy.

Ông lại nói rằng : « Tôi vốn biết ông trông cái tên ngoài bìa quyển sách rồi ông vội phê-bình, chớ ký thật ông chưa từng đọc đến trong ruột quyển sách tôi cho tận ».

Tôi nói phải. Tôi đâu dám đọc đến trong ruột quyển sách của ông, là e câu chuyện trong ruột nó cũng như cái tên ngoài mặt nó vậy ! Nói cũng mà nghe : Quả quyển sách của ông có giá trị, mà tôi tưởng lầm là không giá trị, ấy cũng bởi khi ông đặt tên cho quyển sách không được cẩn thận mà ra, vì chẳng khác nào mình đã là nhà triệu phú mà không giữ cái thể thống là bực giàu sang, cứ mặc áo rách đi vất vả ngoài đàng, thì có thể nào trách sao người ta gọi mình là người nghèo khổ.

Ông nói phải. Ông nói : « Tôi vốn cũng người nhiệt tâm về văn giới nước nhà và tôi cũng kính hoàn với cái bọn văn nhơn vô liêm sỉ kia viết ra những tiểu-thuyết dâm bôn quyến rủ đờn bà con gái mất nết để kiếm ăn, bán ra được nhiều chừng nào lại xưng thần xưng thánh chừng nầy ; cho rằng tiểu-thuyết ta, văn chương ta thiên hạ đọc nhiều tức là có giá trị. Chớ đâu có dè phong hóa suy đồi cũng vì tiểu-thuyết ấy, quốc văn mạt kiếp cũng vì văn chương ấy mà ra. Nên tôi đã ức đạc được trình độ của cái bọn đã quen đọc những câu văn ấy, nhiễm sâu những thói xấu ấy rồi, nếu không để cái tên ngoài quyển sách như thế, thì có bao giờ bán ra cho được. Nghĩ thế, nên tôi mới đặt tên cho quyển sách là «Cách thử người tỉnh» vì chẳng khác phương thuốc đắng phải dùng đường làm áo cho người bịnh dễ nuốc qua cái cửa cổ

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

vậy thôi. Ấy là việc tạm thời và bất đắc dĩ của nhà làm văn khổ tâm lắm».

« Vậy tôi xin ông hoãn ra chút thì-giờ, trông qua quyển sách cho tận, chỗ nào nên phê-chánh ông phê-chánh cho, chỗ nào đáng công kích ông công kích đi cho, thế là tôi thâm cảm. »

Ông nói rồi bèn từ giả ra về.

. . .

Khi đọc suốt quyển sách « Cách thử người tình » của ông, càng thấy ông dụng tâm muốn đánh vỡ cái màng xiệng ngoa giả dối của cái thói tình tự vì nhan sắc, tình tự vì tiền tài, tình tự vì tước lộc, cho người trông rõ ái-tình chơn chánh là dâu dâu. Sự dụng tâm ở ngòi bút của ông tuy chưa đủ gọi là đã bao la cả ái tình thật giả của người đời, nhưng cũng có thể làm gương soi được cho cái lũ ham sắc hơn ham đức, ham của hơn ham tình, vân vân.

Vậy sau khi duyệt quyển sách «Cách thử người tình» ấy rồi, phê-bình giả xin có mấy lời đính chánh lại cái đoạn phê-bình đăng trước kia rằng: Đọc quyển sách « Cách thử người tình » tuy chưa đủ làm phương thuốc trừ căng cho cái lũ đã xây chơn chìm nổi trong biển tình, mang lấy cái bịnh tình dối giả, song khá làm gương dỡ cảnh tình cho những bọn nam-nữ mới sa đắm vào biển tình tỉnh hồn lại ít nhiều. Thế thì cái mặt quyển sách « Cách thử người tình » chưa đủ có giá trị, mà trong ruột quyển sách «Cách thử người tình», có giá-trị thay!

Thái-độ một nhà Nghị-viên

Trong cuộc diễn thuyết của các nhà dự cử Trần-quang Nghiêm, Nguyễn-tấn Văn, Huỳnh-văn Chính lập ra tại rạp hát ông Ninh hôm thứ sáu rồi, cử chỉ và thái độ ông Hội-đồng Long có điều không được phân minh, chúng tôi xin có một lời chất-vấn.

Ba ông chung số với ông Long, đã khai giữa công chúng rằng mình không đủ sức nghị luận bằng tiếng Pháp vậy sao mà ông Long có cái rằng: Nếu ba người bất lực ấy không đắc cử thì nghỉ sẽ từ chức ?...

Thái độ một nhà nghị-viên có thế ư ?

Tuồng như ông Long « làm nũng » với dân chúng Saigon thì phải. Tuồng như ông nói rằng : « Ta không cần, nếu được vừa ý riêng của ta là muốn bảo hộ ba người kia, thì ta làm, bằng không thì thôi ! »

Không đâu ông Nguyễn phan-Long. Thái độ một người công dân không bao giờ có như thế. Ông viện cái tiếng Pháp, thì sẽ phải chịu ý ông, tại hội nghị sẽ cùng ông một ý mà thôi ! »

Nếu quả có thế, thì lại càng đáng lo nhiều nữa. Vì nhựt cựu kiến nhơn tâm, ai biết ngày nay ông Long thanh liêm mà ngày mai thế nào ? Ai biết sự ông Long muốn sẽ hiệp ý muốn của dân thành phố không ?

Chưa từng có Nghị-viên nước nào mà có một cái ý chuyên quyền, Tây gọi là *dictature*, như ông vậy.

Phạm-văn-Ngọc

Cũng là một cái hại của nhà nông

Namkỳ ta đặng các nước phong tiếng là giàu, chỉ nhờ lúa. Thương hại thay cho nhà nông trong xứ ta đâu đâu đều than phiền về sự trâu mắc. Trước năm 1924 một đôi trâu mắc lắm là 80 $. Có hai năm nay cũng vì trâu hút cho tên một đôi phải đến giá từ 120 $ cho đến 200 $. Tôi nói đây v. hai năm nay tôi lãnh phần coi điền cho M. Trịnh hòa Lạc, điền chủ ở Phong thạnh (Bạc-liêu) phải mua trâu đến giá 180 $ hay là 200 $ một đôi mà cũng chưa đặng trâu tốt. Hỏi ra vì sao trâu mắc đến thế thì mấy chủ bán trâu đều nói tại Ma-ni vô kiếm mua trâu rất nhiều đặng đem về xứ trồng mía.

Nghe vậy hay vậy tôi cũng không tin vì sự con buôn kiếm cời mà bán cho mắc đó thôi.

Nào đó lời của con buôn là thật vì hồm tháng Mars tôi có đi với ông chủ nhà của tôi lên Ba-nam đặng mua trâu. Tôi đến đâu cũng có thấy chuồng của Ma-ni làm sẵn đặng mua góp trâu. Vì vậy cho nên trâu bán tại chỗ phải đến giá từ 80 $ đến 100 $ một đôi thì có trách chi 180 $ hay là 200 $ một đôi khi đem đến chỗ ở Bạcliêu.

Ước chi quan trên và chư ông nghị viên quán-hạt vì dân xin cấm sự xuất cản trâu thì nhơn dân làm ruộng đặng hạnh phước biết chừng nào.

Mong thay !

LONG VÂN

Đá banh

Ngày chúa nhựt 10 Mai, trời vẫn vũ hoài, làm cho ai ai cũng buồn trong dạ. Tuy ngày ấy là ngày lễ bà Jeanne d'Arc, lại là ngày tái-cử ba vị Hội-đồng cho Thành-phố Saigon, song trời cứ dợm muốn mưa hoài, thành ra ít người dạo chơi như mấy ngày chúa nhựt trước.

Chiều lại, tại sân Giadinh có hai cuộc đấu cầu, muốn mượn cuộc vui dỗ khiển sầu, nên người ta đến xem đông nức.

Đúng 4 giờ hội Giadinh đá với hội B.I.C. (Banque de l'Indo-Chine) có M. Pierre Tống làm giám-cuộc. Hội Giadinh bữa nay gặp hội B.I.C. không phải là tay đối thủ nên chư tướng đá không hết chơn mà cũng còn ăn nửa chục bàng là ít. Trong 7 hội Annam duy có hội B.I.C. còn non nớt hơn hết, vậy chư tướng cũng nên tháo luyện cho thường, thì đấu dỡ sau hay, qua sang năm cũng ngan tài với các hội khác vậy.

Từ 5 giờ đến 6 giờ hội Tândinh đấu với Arsenal có M. Thơm làm giám cuộc. Mới vô ai cũng tưởng hội Tândinh ăn vì hội Tândinh có : Thới, Tài Quí Thomas, Cho và Tâm đều là tướng cũ có danh mấy năm trước. Còn bên Arsenal thì đạo tiền-phuông tuy vóc vạt thấp lùn, song cách giao banh lửa banh dùng đẳng lắm.

Mới vô chưa đầy 10 phút đồng hồ trái banh văng ra khỏi mức sân Tândinh. Lượm đem vô dỡ trước cửa thành, giám cuộc thổi síp lô mà người hậu tập Tândinh không nghe nên còn lấy tay mà sửa trái banh lại, vì vậy nên bị phạt pénalty. Tiền phuông Arsenal đá banh bay khích cây trụ, M. Paul Thới (thủ thành) nhảy chụp trật tó nằm dài, trái banh chúi dầu vô lưới. Đem ra giữa sân đá lại, bên Tândinh quyết gở nên kéo rốc tướng tả lên trên, bỏ phần đất mình trống trơn nên lúc giặc xuống kế cửa thành M. Thới linh quỳnh một mình, xây nghe một cái bùm, bên Arsenal ăn thêm một bàng nữa.

Đem banh vô đá lại, đạo tiền phuông Tândinh lại càng sốt sắn hơn nữa. Nhờ vậy mà trong mười phút đồng hồ, nợ của Arsenal liền trả sạch. Tưởng đâu được rảnh rang Tândinh sẽ lo kiếm ăn nào dè Tài mắc ngó chừng banh bị Thanh đá vô hông 16 ngừa. Cứu Tài vừa xong kế lụi đụi Thanh lãnh một chiếc giày của tướng Arsenal nhào lăn la tức đái nữa. Khổ chưa, hai tướng bị thương coi mòi chích cánh.

Nghỉ nóng nước chanh rồi trở vô đá lại, Paul Thới lên trên nên rút Tài về giữ cửa. Thới đá vô goal Arsenal thường song bị tướng thủ thành bắt được đá ra hoài, Tài đứng dưới nãy thấy nóng ruột quá, nên lên đi lần lần lên, ai dè lúc banh xuống đất mình Tài về không kịp nên thua thêm một bàng. Từ đó cho tới mãn giờ bên Tândinh cứ công kích Arsenal hoài song cửa Arsenal đá khóa chặc rồi, không ai tài gì mà đá banh lọt vô nổi nữa.

Cuộc đấu cầu nầy xem đẹp mắt lắm, nên ai cũng phải ngợi khen. M. Thơm làm giám-cuộc thật tài, không vị ai mà bỏ qua một cái lỗi nhỏ.

V. H.

Tân hôn

Bổn-báo mới tiếp được tin mừng cho hay : Ngày 16 Mai 1925 ông và bà Nguyễn - hoài - Trang, Thư - ký sở Trường-tiền ở Sốctrăng sẽ làm lễ thành hôn cho lịnh điệc là M. *Nguyễn-văn-Vị* dit *Nguyễn-phong-Lưu*, Họa-sư sở Khám-đạt Sốctrăng, sánh duyên cùng cô *Bùi-thị-Tánh*, ái-nữ bà sương phụ Nhan-thị-Dương, Nghiệp-chủ ở An-thạnh-nhì (Sốctrăng).

Bổn-báo kính chúc mừng cùng hai họ, và chúc cho vợ chồng mới trăm năm hảo hiệp như cổ sắc cầm.

Bổn-báo

Rọi bình cho trẻ nhỏ xem

Tại Guignol (ở góc đường Blancsubé và Marc-Pourpre

CHƯƠNG TRÌNH

ngày 14 Mai 1925

1- Eclair Journal n° 15
2- La truffle
3- 4- 5- Judex (8e épisode)
6- Le sous-marin pirate (1re partie).

TRỒNG RĂNG
QUAN LƯƠNG-Y CUNAUD
ở đường Chasseloup-Laubat
số nhà 15
Nhổ răng một cách rất êm ái.
Trồng răng bằng cành và răng vàng

Đông-Pháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước	10 f.	80
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine	10	80
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng Banque Industrielle de chine)	10	90
Hongkong et Shanghai	10	85
Chartered Bank	10	80

GIÁ LÚA GẠO :

Mỗi bao một trăm kilos chở đến tỉnh buôn và cái bao nầy :

Lúa Vĩnh-long	5 $ 85	tới	5 $	95
Lúa Gò-công	6	05	— 6	15
Lúa Bãi-xàu	5	95	— 6	05
Lúa Bạc-liêu	6	05	— 6	15
Lúa Cao-man (trắng)	5	70	— 5	80
Lúa Cao-man (đỏ)	5	15	— 5	25
Lúa tường tự	5	97	— 6	07

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU TỚI

Chiếc Chili ở Haiphong và Tourane ngày 17 Mai sẽ vô tới.

Chiếc Amiral Ponty ở Marseille ngày 18 Mai sẽ qua tới.

Chiếc Porthos ở Đại-Pháp bửa 19 Mai sẽ qua tới.

Chiếc Amazone ở Marseille bửa 27 Mai sẽ qua tới.

Chiếc Angkor ở Marseille bửa 2 Juin sẽ qua tới.

TÀU CHẠY ĐI

Chiếc André Lebon ngày 16 Mai sẽ chạy qua Pháp-quốc.

Chiếc Chili ngày 20 Mai sẽ chạy qua Marseille.

Chiếc Porthos ngày 21 Mai sẽ chạy qua Trung-Huê và Nhựt bổn.

TIN MỪNG

Tiếp đặng tin mừng rằng : bạn cố giao của tôi là M. Đào văn Tố Giáo-tập cai trường Trôôn, sẽ vầy duyên cùng cô Châu thị Bảy là lịnh ái ông đại hương cả Châu văn Ngọc ở Giồng riềng (Rạchgiá). Vì tình thân quyến vì nghĩa kim bằng nên có mấy lời chúc cho bạn được :

Chồng hiền lại gặp vợ hiền,
Sắc cầm hảo hiệp sánh duyên trọn đời.

Nguyễn thành Long,
Rạcheam, Binhthủy.

THÙA CHÊN ME BUỒNG ĐỨA

Saigon. — Ở Saigon hễ cuộc gì có tranh hơn thua thì thiên hạ hay bày ra đánh cá. Như đua ngựa, đua xe máy, đá banh thì cá nhau phải rồi, cái nầy cử Hội đồng mà họ còn cá nhau thiệt là lạ quá. Như kỳ tái cử nầy một lít là: Đỗ, Hiệp, Minh, một lít nữa là Nghiêm Văn, Chính. Mấy người có học thức thì đua nhau mà cá lít thứ nhì, còn mấy ông già cùng là dân thợ thì lại bầu theo lít trước. Kể theo lít thứ nhứt viện chứng rằng ở thời đại kim ngân nầy, hai bàn tay trắng đó ai tài gì làm cho xong việc. Người theo lít thứ nhì lấy cớ cử tri Saigon chẳng phải như ai, phòng toan dứt nhót. Hai đàng chính chống nhau, rồi kẻ móc hỗ bao người móc giấy nịch, bỗ tiền ra đánh chén me « *Ba ông Hội đồng* » lớn xộn !

Chiều chúa-nhựt khui thăm, thấy Hiệp, Đỗ, Văn đắc cử. Lít thứ nhứt được 2 ông lít thứ nhì có một ông nên mấy tay học thức bàn xa đến chịu thua mấy ông già cùng dân thợ.

Móc tiền ra chưn, mặt mày buồn hiu, gặp ai cũng thưa rằng : « *Thua chén me buồng đứa* » !

XÁU LÁM NÀ !

Cholon. — Ở Phước vân có một con đĩ xóm nhà đã giàu có lại thêm có chức trong làng, không rõ vì cớ nào lại coi phong hóa nước nhà dường như không có vậy.

Như cô sương phụ D. tuy không bà con với anh của nó chớ em ruột của cô là rể của anh nó cớ sao nó dám loạn phép vậy !

Vì đĩ xóm nầy có tánh bẻ he đã quen cho nên mới có xảy ra nhiều việc tồi bại lắm lắm.

Bữa kia xóm ta đi nhóm không rõ vì cớ nào xóm ta lôn xuống nhà cô sương phụ D. hồi nào không hay, chừng cái lấy la ó mới rõ xóm ta đi ăn vọng. Hỏi ra mới biết xóm ta chọc ghẹo sao không biết rồi ôm ngan người ta làm cho người ta phải mắc cỡ đánh xóm một vả lại còn xô đẩy sao đó cho đứt nút áo dài hết.

Hỡi ôi ! Người như thế còn gọi người ta gì nữa.

Xấu lắm nà ! Cô D. đang con, đáng chau mà.

Phan Long Giang.

MỘT NGƯỜI LÀM XẤU CÀ BẠN MANG NHỤC

Mytho. — Đã lãnh trách nhậm làm một người thông tin cho một tờ báo thì người ấy có giá phẩm khác nào vàng cao, ngọc tốt, quí báu biết bao, cai phẩm giá thường tự nhiên nơi mình biết trao đổi gìn giữ, thì biểm kẻ yêu người kính, muốn cho phẩm giá vững bền, trước hết phải đề dặc cho lắm những lời ăn tiếng nói là đều cẩn nhứt, vì một lời thốt ra, thường hay gây được những sự thương, ghét, vui, buồn, lắm đều quan hệ, nên muốn việc chi, mắt thấy, tai nghe, mới nên thuật lại tỏ tường rồi sẽ gởi cho nhà Báo. Mà phải lựa những thời-sự chi hữu ích, giúp vui được chư khán quan, hoặc làm gương cho đoàn hậu tấn, vậy mới phải là người thông tin. Còn như ở Mytho đây, vì bạn đồng nghiệp, nên tôi mới viết bài nầy, chẳng phải cố ý chê bai, giận hờn, thù oán chi với thầy T. t. K. là người làm thông tin cho tờ T. L. H. chỉ nghĩa muốn cho thầy bớt tánh lọc mạch, chứa những nết xấu xa của thầy đã bấy lâu ôm ấp, mà phải bị người nầy hăm đánh, kẻ nọ giận hờn, rồi sanh sự nọ việc kia lắm đều khốn nạn (cũng vì thời sự). Nguyên tánh nết thầy thật đã tiện biết mấy, hay lọc mạch, chê người nầy, ghét kẻ nọ, hiếu hiếu tự đắc, việc có nói không, sự ít xít ra nhiều, chẳng cần mắt thấy, hễ nghe lỏm đâu rồi viết càng đó, vì vậy mà thầy phải bị những việc khốn nạn xảy đến cho thầy. Như trong tuần tháng rồi bị lính tập đánh, cũng vì thời sự của thầy biểm nhẻ, mới đây vì bài « vợ bỏ tù chồng » cũng bị thoi, việc không nói có.. kể bài « cùng vì ba ly Mạc-ten » nên Madame Quí nhục mạ trên tờ báo Công-Luận, cùng những sự khác nữa. Bởi thầy hay khoe khoan rằng thầy là người viết báo đặc nhựt trình nên ai ai cũng chẳng ưa chẳng chịu.

Xin thầy T. t. K. sửa tánh nết của thầy lại chớ nên thêu dệt nơi mục thời sự cho quá đỗi, cứ bực thường mắt thấy tai nghe thì viết vào, vậy khỏi cực lòng mệt trí lo xa của thầy những đều xảy đến. V. M. T.

ÔNG HOÀNH Ở KHÁCH SẠN

Longxuyên. — Khách sạn là nơi để giành cho hành khách, khi lỏ chơn trai bước, tiện bề ngơi nghỉ, chớ chẳng phải chỗ để cho phường dĩ đực công mấy ả buôn hương bán phấn, dùng mà làm trận mê hồn. Thường thấy lắm người khinh khi nhạo báng bọn vô lương tâm hay khuấy phá ơn sớm nơi các khách sạn, hầu để yên cho kẻ hành khách ghé vào nghỉ mệt ; song nào có thấy dực giảm chút nào, mà càng ngày lại càng tăng số lên mãi. Nhưng với bọn bất học nhiễm thói giả mang nầy thì chẳng lấy chi làm tức ; chỉnh phiền cho phần nhiều trong hàng học thức cũng lắm trang cự phú mà thói xấu không chừa mới là đáng ghét. Bọn nầy hằng ngày đánh áo đánh quần rảo cùng tiệm ngũ chẳng sót tiệm nào, để kiếm mấy ả giang hồ mà gây đều hoa nguyệt. Lắm lúc lại làm ra nhiều thói tồi phong bại tục, nào là lường gạt đàm kỳ nữ, giả danh ông nọ ông kia, mà làm cho mất danh giá người, và là lối om sòm chẳng kiên người đương con ngon giấc. Cái hạng người như vậy thì cũng là hạng người bỏ đi.

Như mới hôm ngày 5 Mai rồi đây tôi được mục kích một tấn tuồng của công tử A. diễn ra nơi khách sạn N. T. ngay cầu tàu khách trú nghỉ cùng buồn cười !

Số là công tử ... là tay có ăn trong bạt, thường ngày lục soát các tiệm ngủ, nào là H. D. nào Q. H. L. cũng N.T. đặng mua vui cùng mấy tay phong nguyệt. Dịp may, ma đắc lối quỉ chỉ đàng khiến chàng gặp một ả kia mới tới ngụ tại tiệm N. T. có sắc nước có hương trời có chiến là lơi ong bướm. Chàng liền mau bước lên phòng để cùng ả kia vui việc trăng tình gió nghịch. Công tử A. mảng mê sắc lịch, đương con say vì nết chết vì tình, chẳng còn biết chi phận mình ; nên tâm thần thổ lộ ra ngoài, nhảy nhót rầm rầm, cười nghe rang rảng, làm cho bực lòng ông lão phương xa, vì phải bịnh nên ghé ngụ đó nơi phòng phía dưới. Ông chẳng thể nghỉ an nên mới kêu cô Hai là con gái chủ tiệm cậy lên khuyên lơn chàng hãy từ từ cái tật khí ấy. Cô Hai vốn là tay rành rẽ, nghe vậy bước thẳng lên lầu, để dạy công tử phép lịch sự ở đời nhưng lúc công tử đương say cảnh say tình dâu còn biết chi đều quấy phải. Vì vậy mà cậu trả lời cùng cô Hai lắm lời thô lỗ. Cô Hai N. T. thấy công tử chẳng khứng nghe lời khuyên lơn mà lại trở tánh nghịn ngang nên cô cũng lắm lời xúc phạm. Công tử A. nổi xung cất tiếng ca nào là : Bình-bán, Lưu thủy, Hành vân để dày nuôi một đống ; còn cô Hai thì khảy bản Giang nam, Phụng cầu, Nam ai, mà hòa cùng công tử chung dùng lắm. Rốt lại nử thượng nam quyền, công tử phải trả tiền rồi ra về lập tức, duy còn để lại một trò cười cho cùng chúng !

Tôi xin khuyên công tử A. từ đây nên sửa tánh mà bỏ cái thói nghịnh ngang, cho cha mẹ khỏi hổ thẹn rằng : sanh con mà không biết dạy vậy !

HUỆ THƯ

CỰC CÙNG PHẢI NÓI

Gladinh — Đêm 8 Mai 1925 tôi cùng ba người bạn thiết thừa dịp trăng thanh gió mát cỡi xe máy lên cầu Thanh đa (Giadinh) trước quạt nồng sau ngắm cảnh. Trong khoản mười giờ bằng có một cái xe hơi ở bến đò Bình quới trực chỉ qua cầu. Bốn anh em thấy xe chạy tới đều dựng xe máy lại và đứng nép sát dựa lan can cầu có ý cẩn thận vì sợ rủi gặp tay sốp pha (chauffard) có tánh mạo hiểm mà lâm hại. Thật quả như chỗ tưởng bỗng nhiên sốp pha cho xe hơi đâm sầm chạy lên cầu một cách trông vào quỉ thần còn kinh cụ. Bốn anh em tôi hoảng hốt sửa soạn nhảy xuống sông hoặc may bảo tồn tánh mạng vì chưng dốc lên đứng sựng, còn đường lại chẳng ngay và lại cầu thì chật hẹp. Khi xe hơi vừa lước lên thì cầu chuyển động rất dữ dội, làm cho cái xe vừa phớt qua tấm ván đầu mà phải tưng lên và xẹt qua tay mịt tì thôi, xe vừa chỉ mũi ngay vào chỗ anh em tôi đứng làm cho ai nấy đều la lên thế mới làm cho sốp pha tỉnh ngộ và phúc may trở tay bánh qua kịp tránh khỏi, đoạn lủi qua phía bên kia cầu và đảo quanh như rắn lộn, mà thật cũng may xe không hư hao chút nào.

Hồi hồn ! chúng tôi mà khỏi bị bất đắc kỳ tử thế nầy sực nhớ đến câu tử sanh hữu mạng. Đang sự bỗng vui mừng không xiết, nhưng mừng rồi nghỉ lại giận đứa bất lương chẳng trọng mạng người đó. Và chang đương lớn cầu hiểm nghèo thế mà hay gì chạy hung dữ vậy. Ai mà khen, rủi làm hại mạng người thì khổ biết bao, kìa ngục hình sờ sờ ? Vô đỗ khó ra. Kỳ giả tưởng quí vị độc giả thương thấy rủi ro thường ngày đăng trên tờ báo, trông cảnh ngộ nầy há chẳng bất bình hay sao ?

Ôi mà biết bao giờ cái nạn ô tô mới tuyệt dứt.

Đầu cảm hận vì ai tâm tánh háo thắng mà o họa vô đơn chỉ biết đâu ngừa, nhưng còn nghĩ lại «mía sâu có đốt nhà dột có nơi». Hỡi người bạo hiểm ! Khá cẩn thận làm nè, ấy mới gọi có tánh bác ái đó.

Nguyễn dung Sửu
Giáo sư Giadinh

Rửa cái nhục ngàn xưa

Cái nhục nầy bấy lâu nay dân tộc Annam ta mang trịu trịu trong mình. Ai là người biết việc đời, cũng đều bực bội cả. Vậy ngày nay chánh là buổi anh em chúng ta phải mượn trận mưa Âu, luồng gió Mỹ mà tắm rửa, hong chang cho sạch sẽ, đừng để còn một chút bợn nhơ nào vấy vít vào mình ta mới phải.

Cái nhục ấy là cái nhục bỏ trôi quyền lợi của nước mình cho Chà, khách tóm thâu đó. Mà ta đành khoanh tay ngồi ngó vậy. Bởi thế nên bổn Công-Ty NHUẬN-QUAN, Saigon-Bazar N° 57, rue Catinat, Saigon, mới sốt gan hùn hiệp nhau mà dựng nên một cửa hàng, bán đồ ngoại hóa, để cung hiến cho đồng bào ta, ai là người ưa thích.

Kể từ ngày 18 Avril 1924 bổn Công-ty đã mở cửa tiếp khách cho đến nay là trọn một năm chẵn. Nói cho phải, cũng nhờ đồng bào ta hạ cố, đến giao thiệp nhiều, nên tháng rồi bổn Công-ty tính sổ chung niên thì tài chánh cũng đặng thạnh vượng. Sau khi bổn Công-ty phát hiện rồi, cách năm ba tháng, bổn Công-ty hậu cố lại thì thấy đồng bào ta nhiều chỗ tiếp chúng theo, thì lòng của bổn Công-ty thấy anh em theo mà chen bước cạnh tranh trong thương trường như vậy thì mừng vui vô hạng. Bổn Công-ty thấy anh em tấn đặng một bước rồi, nên bổn Công-ty mới trộm tới một bực nữa cho rộng đường. Cho nên trong tháng Juillet 1924, bổn Công-ty mới in một tờ giá mục cấp thiếu báo L. T. T. V đặng công hiến cho đồng bào ta mấy vị ở xa gởi mua contre remboursement. Sau khi cấp tờ giá-mục theo bản rồi, thì bổn Công-ty tiếp đặng gần cả ngàn bức thơ khen tặng rằng bổn Công-ty bán giá rẻ, đồ tốt, cách gởi gấm kỹ lưỡng v. v.

Vậy nay kể từ 15 Mai 1925, bổn hiệu hạ giá bán rẻ một cách lạ. Bổn hiệu làm như vầy chẳng phải có ý cạnh tranh với các tiệm Annam đâu, ấy là cách báo bổ cái thành tính dư một năm nay của đồng bào chiếu cố đó. Theo cái prix courant 1924, nay cũng hạ giá rẻ hơn nữa. Lường dịp bổn hiệu thấp nhang cầu khẩn đồng bào ta hãy niệm tình máu mủ Hồng-Lạc cứ đến tiệm Annam ta mà mua, giúp lẫn nhau, đừng nệ chi mấy rẻ một hai xu, làm cho cuộc mua bán của Annam ta đỡ sộ, ngõ rửa cái nhục ngàn xưa.

Vài hàng quê kịch cui xin đồng bào niệm tình cho.

Nay cáo bạch
NHUẬN-QUAN Saigon-Bazar
57, rue Catinat, Saigon

TIỂU THUYẾT MỚI

« LÁ THƠ RƠI »

Tác giả :
Nguyễn - Tường — Nhuận - sắc : Hồng-Tiêu
Hay lắm !!!
BÁN TẠI { Saigon : Ngô-châu-Danh Profes. sour Institution Ng.-phan-Long-Travinh : Lê-Thanh Frères.
và tại nhà Tác giả : Nguyễn-Tường Instituteur à Travinh
Giá mỗi cuốn ..... 0 $ 35.
Ở xa xin gởi tới 0 $ 04 cò.

Cáo bạch

Kính tỏ cùng lục-châu chư tôn biết rằng : Tôi có một người con trai tên là La-văn-Tỷ dit Chí-Thiện, vì đã hoan đàng lâu nay, nên tôi chẳng nhìn biết tới nữa. Vậy nợ nần gì của tên Tỷ dit Thiện nói trên đây làm ra cùng là việc chi khác nữa tôi chẳng biết đến.

La-tử-Âu,
Commerçant, Hàtiên.

Phải ngừa thuốc giả

Kính lời tỏ với lục - châu chư - tôn được rõ : những các thứ thuốc cao, đơn, hườn, tán của bổn đường, đều là thuốc của ông lương-y Vi-Tế-Sanh bổn thân ra công chọn lựa các thứ thánh dược nơi mấy danh san, mà chế luyện cho được tận thiện tận mỹ, rồi mới đem ra mà cứu chúng giúp đời, dùng hình ông Phật mập mà làm ký hiệu. Xưa nay cứu sống mạng người, lấy số ngàn muôn mà kể, khắp cả hoàn cầu thảy đều xưng danh tụng đức, thiệt bổn đường mừng chẳng xiết chi.

Chẳng dè mới đây lại có kẻ gian nó giục đồ tư lợi, chẳng kể tổn nhơn hại mạng, nên nó dùng các thứ thuốc rất xấu hèn mà chế ra các thứ cao đơn hườn tán, rồi nó nhái theo hiệu Nhị Thiên Đường, như là Thiên..... Đường) hay (Tiên... Đường) vân vân và làm những bao, những hộp, những ve, giống tựa tựa như của bổn đường vậy mà gởi bán khắp nơi, song hãy xem cho kỹ thì ắt biết giả chơn.

Vậy từ đây nếu chư tôn có mua thuốc của bổn đường thì phải nhìn cho kỹ chữ hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG và hình ông Phật mập thì mới khỏi lầm đồ giả mạo.

Nhị-Thiên-Đường.
38, rue de Canton, 38, Cholon.
Chủ-nhơn cẩn-cáo.

H. DELPEYRAT
Khi trước là Hãng H. POURTOU
Số nhà 23 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI-VỊ, RƯỢU TIÊU-HÓA

Tám năm danh tiếng

Nhà họa chơn-dung
NGUYỄN - ĐỨC - NHUẬN
57 rue Catinat 57. — SAIGON

Thợ vẽ có bằng-cấp trường Xảo-Nghệ và 3 cái bằng-cấp Đấu-xảo. Năm 1922 dự cuộc Đấu - xảo Marseille đặng thưởng Médaille và bằng-cấp danh dự.

Kính thưa quí-vị,

Trót 7 năm trường, quí - vị thường thấy tên nhà Họa-chơn-dung Nguyễn-đức-Nhuận trên các tờ báo, nào là lời khen thơ tặng của các danh gia ; thế quí vị cũng trọn tin bổn hiệu. Nhơn vì trót năm nay, vì hình vẽ nhiều quá phần tôi cũng nhiều việc, nên có bê trễ về sự họa-chơn dung ; xin quí vị miễn cho. Kể từ ngày nay, các việc tôi đã sắp đặt có thứ tự, quyết chẳng còn trễ nãi, và đã dời nhà họa chơn dung của tôi lại đường Catinat số 57 là nơi thị-tứ nhứt ở Saigon ; phòng chưn hình kiểu thì chưn ở dưới, còn phòng họa thì để trên lầu. Công việc làm tôi sẽ hết lòng sốt sắn và kỹ-lưỡng, cho vui lòng quí khách.

Nay kính
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN.
Cẩn bạch.

Những
Đồ hộp hiệu
CASSEGRAIN
đều
NGON
Thượng hạng
L. JACQUE et Cie
CÓ TRỮ BÁN

Đồ âm công kiểu văn minh ho dạo khiên hoặc đi xe hơi cũng đặng của Huỳnh-trí-Phú đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết tốt và đẹp nhứt trong nước Annam, nay dọn để cho mướn tại Cholon đường Cây-mai số nhà 33 và 33 bis cần dùng xin đánh dây thép hoặc gởi thơ nội trong một ngày sẽ có đồ đem đến tận nơi chờ bằng xe hơi không trễ, giá từ 100$00 sắp lên sẽ có đồ đi xứng đáng

BAZAR PHAN-THANH-BIÊN

54, đường Viénot

Giáp phố Chà bàn cũ

Ngan Chợ-mới Saigon

Chư tôn ở lục-châu có dịp đến Saigon, muốn mua đồ chẳng cần tìm đâu cho thất công, xin mời lại tiệm tôi, có bán đủ các món đồ kể sau đây: Đồng hồ CARILLON WESTMINSTER đủ thứ. Máy hát xoàn và kiểm, nhiều kiểu thiệt tốt và có đĩa hát cải lương. Có trữ nón Casque hiệu « COQ GAULOIS » và « Formo Anglaise », đồ bằng pha ly và Aluminium đủ thứ. Có các kiểu đèn cao, thấp, bọng Huê kỳ, chưn cẩm thạch, có hoa li da tây, có các thứ đồng hồ rẻ, đồng hồ đeo tay, và trái quít, chạy rất đúng giờ, máy móc cũng tốt, có giấy bảo lãnh năm năm.

Tiệm tôi lại có làm Đại lý giày tây hiệu « Ông Cọp », áo sơ mi, cols, regates, vớ, đủ kiểu đủ màu, có áo Pardessus, bằng cao su và gabardine, giá rẻ lắm.

Yêu nhau giáp cửa thương trường
Người sau tập bước theo đường ấy đi...
Ngoại bang hết dám thị khi

Công-ti Quản-hạt đại thương

Công-ti nặc danh vốn 30.000.000 quan

Grands Magasins Charner

SAIGON

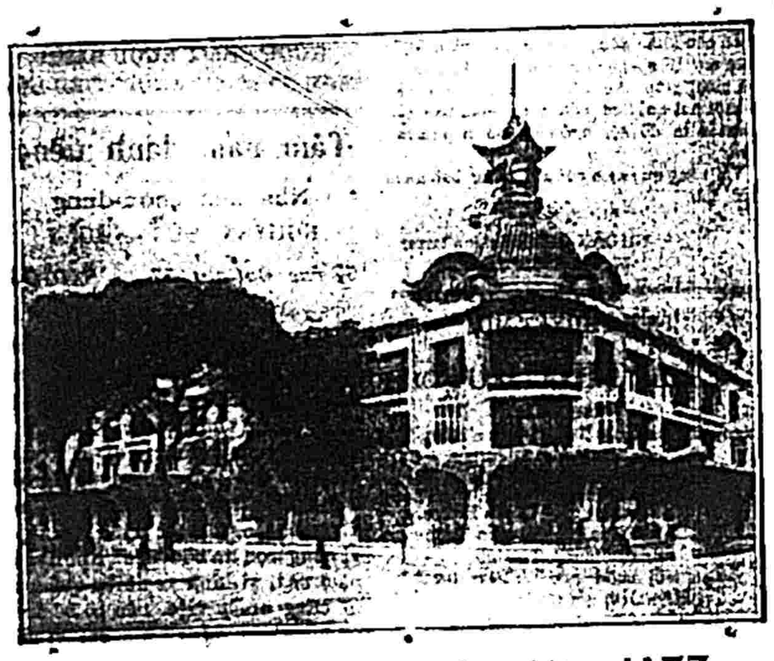

Đồng hồ chuông đánh thức hiệu JAZZ

TỐT HẠNG NHỨT BỞI :

Lâu hư — Chắc chắn — Đi đúng giờ

Có hai thứ :

Mặt trắng từ 30 tới 37 quan

Mặt rọi sáng ban đêm từ 39 tới 48 quan

PHÒNG GỌT MÓNG TAY

PHÒNG UỐNG TRÀ — QUÁN RƯỢU ĐIỂU HUÊ-KỲ

CÓ NHẠC { Thứ năm chiều từ 4 giờ 45 tới 6 giờ 15 / Chúa-nhựt sớm mai từ 9 tới 11 giờ 30

XIN ĐẾN COI CÁC KỆ CHƯNG HÀNG

XIN COI SÁCH IN CÁC MÓN HÀNG

NÊN THỪA DỊP BẠC LÊN CAO

Sự chắc thật làm nên sức mạnh của bổn hiệu

Điện-tín : MAGCHARNER — Dây thép nói { Nói lại sở quản-lý số 140 / Nói lại sở buôn-bán số 543

Thùng thơ số 528

Xin ghé mắt ! ! !

TÂI PHÁT KHÁCH-LÂU

CỦA M. TRẦN-XÃO dit KHÁ

Kính cùng quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô cùng lục châu quân-tử đặng rõ!

Bấy lâu nay tôi chăm nghề sự chế khăn thể cách của khách lâu, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn rằng sức lập một cái phòng ngủ hiệu « TÂI-PHÁT KHÁCH-LÂU » ở tại đường Tổng đốc-Phương môn bài 44 và 45 Cholon. Phòng vì rất thanh khiết lại sáng sủa, và mát mẻ lắm ; tiền phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, cùng trừ sai vặt (boy) đến lễ khiến, quí-khách nghỉ nơi phòng để đặng vừa ý.

Quí-chức thừa dịp đến Cholon xin ghé tại « Tài-Phát Khách-Lâu » tạm nghỉ thì sau sao quí-chức cũng đặng vui lòng. Mà ở gần gare xe-lửa Cholon-Mytho cũng là bến xe hơi đi các nơi, tiện bề cho quí chức.

Tôi cũng có lãnh may đồ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng Tàu, và hàng Bắc tốt nhứt hạng, và bán đồ trang theo kiểu kiểm thời rất khéo. Trữ những hiệu xe thiệt tốt là hiệu ALCYON, C. P. F., H. F. D., HIRONDELLE, BECASPORT, C. A. F., DIAMANT, ROCHET, SPHINX, và có nhiều hiệu khác giá chừng 50$00. Lại có tiệm bán cơm tây (Restaurant) và bán cà-phê.

Vậy xin mời quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghênh nơi trong.

Nay kính bạch,

Chủ nhơn, TRẦN-XÃO dit KHÁ.

Duy-Xuân ẩn quán

Tại đầu cầu sắt Sadec

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách, bằng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiếp, bao thơ, thiệp tang thiệp mời đám cưới v.. v...

Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường dùng.

Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ẩn-quán,

kính mời.

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE

Vente en gros et détail

GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH

[illegible] đường Guynemer (đường d'Adran cũ) SAIGON

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ

Bán sỉ và bán lẻ

Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng, và bằng đá cẩm thạch

Dạy học đánh máy, mỗi tháng 8$00. Phải học ít nữa là ba tháng. Trường không có lãnh học trò ở trong, mà có thể gởi nơi nào tiện, cứ mỗi tháng tiền cơm 10$. Tiền trường phải đóng trước. Học comptabilité pratique mỗi tháng 10$, mỗi tuần học balan (bao đơm). Học trong sáu tháng biết đủ làm việc.

COURS DE DACTYLOGRAPHIE & DE COMPTABILITÉ PRATIQUE

10, Rue Martin des Pallières, en face de la gare de Dakao

SAIGON

Chúng tôi có lãnh chép giấy tờ bằng máy viết và làm sổ sách cho các thương gia. Làm mau, giá rẻ.

Xin do nơi :

N. Huyền-văn-Mỉ

Muốn bán

Một cái xe hơi Renault 10 H. P kiểu 1921, năm chỗ ngồi, xe còn mới và đủ đồ phụ tùng.

Ai muốn mua xin do nơi Bổn quán mà thương nghị giá cả.

H. Humbert

78, Boulevard Bonnard

Đĩa hát « *Opéra* » sa-phia, hai mặt 30 c.m, hát và đờn, mỗi cái 12 quan.

Đĩa hát « *Aérophone* » dùng kim hai mặt, 27 c. m, hát và đờn, mỗi cái 11 quan.

Đĩa hát « *Gabriel Paris* » dùng kim, hai mặt, 30 cm, của đạo ngự-lâm, hát và đờn, mỗi cái 11 quan.

Đồ pha-ly ở Saint-Louis mới lạ như : ly, cúp, chậu, bình đựng đường, đựng mứt, đựng dầu ăn, đựng bơ vân vân đẹp lắm.

Bánh Quốc-Nữ

Xin chớ lầm tưởng bánh Quốc-Nữ cũng như bánh bán của khách-trú xưa nay ; bánh Quốc-Nữ là bánh làm rất tinh khiết lại có beurre, sữa bò, chocolat và vanille, ăn không khi nào phá bụng.

Vậy quí ông quí bà, khi có dịp đi đám cưới, tân gia, tân quan, hoặc kỵ cơm chi chi, xin nhớ mua vài đồng bạc bánh là hoặc năm ba hộp bánh nguyên, trước cúng sau đem ra đãi khách, thì rất đẹp mặt vô cùng.

Lại lục đến kinh thành có việc, khi ra về xin quí ông quí bà, nhớ mua ít nhiều về cho bà con, em cháu, ngõ giúp giùm cho công nghệ gái nhà Nam được mau tấn phát.

Cả trữ bán tại nhà tôi, và tại tiệm bán hàng tây, hàng tàu, của chú tôi, là M. Nguyễn khắc-Trương, ở đại lộ Bonnard, số 82.

NGUYỄN-THỊ-THÂNG

Propriétaire de la Fabrique de Biscuits Quốc-Nữ

13 Rue Lareynière

Saigon

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèvre N° 36-38

SAIGON

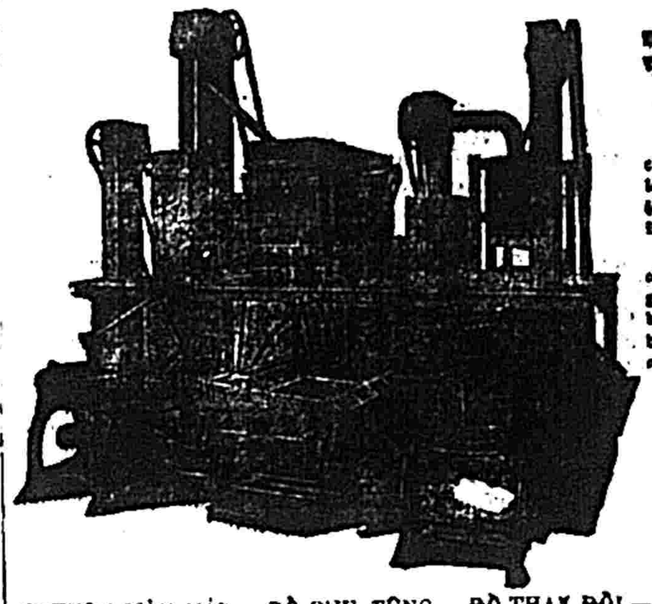

Nhơn dịp vì việc mua MÁY XAY LÚA GẠO Đã tiếp hơn 10 cái nhà máy tối tân cho các tỉnh ở tại Đông-Pháp.

Cam bảo chắc chắn về sự lớn gạo xay ra đặng bao nhiêu và sự bền bỉ chạy tốt của máy móc.

NGUYÊN GIÀN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN EMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TƠ NỔI SÓ-DE V. V GIÁ PHẢI CHẲNG

NHÃN CON BEO MÀU ĐỎ

THÙNG BA-RÍT MÀU VÀNG

Rượu Chác Đỏ

"Rivesaltes"

VIN ROUGE SUPÉRIEUR

Rượu Chác Trắng

"Courtelet"

VIN BLANC SUPÉRIEUR

Tốt thượng hạng có ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác.

Chư-tôn có mua rượu chác hoặc đỏ hoặc trắng, hãy nài cho đặng nhãn « CON-BEO » *màu đỏ*, nhãy trên thùng « BA RÍT » *màu vàng* như trên đây vậy, mới là rượu chác thiệt tốt, thiệt ngon của Bổn-hãng, kẻo lầm thứ giả mạo tốn tiền mà vô ích.

Có gởi bán, tại Saigon-Cholon và khắp cả Lục-Tỉnh Tiệm nào đều có trữ bán sỉ và bán lẻ.

Nhà buôn Vĩnh-xuân-Long

Tại Bà-Chiểu làng *Thạnh-mỹ-An (Gialinh)* ở tại con đường vòng Bà-Chiểu qua Thị-Nghè. Tiệm này mới lập vốn của người Annam hiệu *Vĩnh-xuân-Long*, bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ cây, *dầu, sao, gỗ, thao-lao, vựa*, vân vân hoặc chưa cưa hay là cưa rồi, tùy thích người dùng.

Tại đây cũng có bán *đá tảng, đá miếng, dầu con rái, và chai* để xám hay là trét ghe. Các món kể trên đây gốc ở Tâyninh đem xuống.

Giá thiệt rẻ, chớ tới chỗ.

NGUYỄN-VĂN-THỌ

Marchand de bois

HOTEL D'ANNAM

Nam-Việt Khách-Lâu

N. 77 à 80 Boulevard Charner

9 à 15, Rue Carabelli

Đường Kinh-lấp, đường Carabelli

SAIGON

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Chủ tiệm,

Kính cùng Quí khách rõ: tôi dọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL D'ANNAM (*NAM Việt Khách-Lâu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cùng có dọn phòng ở từng dưới đất được cho tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp đi Saigon xin đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngủ rất mát mẻ tại đường Carabelli, trước nhà hàng Lương-hữu-Ký số 9 đến số 15.

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Cẩn khái.

ƠN ĐỀN OÁN TRẢ

Tác giả : NGUYỄN-TÍNH-YÊN

(Tiếp theo)

Bởi lòng muốn được rõ ràng cho hội mình ; cho đắc thắng hội kia : nên ai nấy cũng tận tâm sốt sắn ! Chẳng may cậu vì đụng với một người hàn tập bên nghịch kia rất kịch liệt, mà phải tố ngã ra chết giấc, mất hết trí khôn ! Bấy giờ đã quá năm phút đồng hồ rồi, mà cậu chưa tỉnh được ! Còn nằm mãi trong sân ! Không nói mấy tay tranh đấu mà thôi, khán cuộc ở ngoài, ai nấy cũng lo sự giùm cho tánh mạng cậu ! !. . .

May ra lúc đó có cậu Đoàn-công-Dụng cũng có coi ở đấy nữa ! Vì lòng thương người cùng nòi cùng giống, vì bổn phận mình là Thầy-thuốc, đối với người có oan nạn nên cậu nhảy xuống, ra tài học mình lăng xăng cứu tỉnh. Mệt mỏi hồi lâu cậu Lê-tự-Cường mới lần lần tỉnh lại ! . . .

Ấy đó vì ơn cứu sống cậu hôm nọ nên chi hôm nay cậu mới xin phép cha để được đến hỏi !

Nói tiếp lại, khi ông thân cậu nghe con muốn xin cho cậu Đoàn-công-Dụng thì hỏi rằng :

— « Sao con lại xin cho Đoàn-công-Dụng ?

Con hà chẳng biết gì là hổ thẹn, gì là nhục nhã danh giá sao ? Con chẳng trọng cho danh giá nhà ta sao ? »

— « Thưa cha con muốn xin cho thầy là để được đền ơn thầy cứu sống con lúc nọ ! Cha mẹ sanh con ra, đã lắm công dạy dỗ, cho biết đều phải trái với đời. Vả lại con vẫn đều đen mấu đỏ, tai mắt rượt gan như người hà đàn con chẳng biết đều nhục nhã, sự thẹn thuồng, ơn phải đền, oán toan sớm trả! Ngày nay thầy Đoàn-công-Dụng làm ra đến đều nầy, là đều xấu hổ cho tổ tông mình, nhục nhã cho nhà cửa mình ! Nếu con chẳng phải gỗ đá cỏ cây thì phải chẳng nên chẳng rửa giận ! Ấy là oán, con phải trả ! Nhưng con tự nghĩ : oán thì trả, ấy bổn phận con người phải vậy. Chẳng sớm thì muộn, chẳng cách nầy cũng thế kia. Nhưng hễ biết trả oán cho rồi, thì ơn lại cần phải đền cho sạch. . . Con trót đã mang ơn cứu sống của thầy ấy, bấy lâu con cũng có thuật cho cha hay lúc nọ : nên chẳng có thầy ấy thì e cho con đã phải mất rồi ! Lâu nay con hằng muốn đáp ơn nhưng chưa gặp dịp. Nay lại có sự như vầy, con dám xin cha thả thầy, để con được đền ơn lúc nọ ! Ấy mới được tròn bổn phận của con ! Nếu cha nhậm lời thì đối với câu « Mang ơn chẳng phụ » con khỏi phải thẹn thuồng lương tâm con không cắn rứt ! Vậy xin cha hãy vì cái trách nhậm làm người của con, mà tạm thả thầy một lần. Ấy con được đền ơn ! Trái lại đều rất nên hổ thẹn cho danh giá nhà mình đây, con không bỏ qua đặng ! Con đã biết đền ơn, tất con phải lo trả oán ! Hoặc là gỗ đá cỏ cây chi mới không có đền ! »

Thầy Lê-tự Thanh từ bỏi bắt được cậu Đoàn-công-Dụng vô, thì thầy cũng giận lắm, nhưng thấy nghe con gái mình đã nhiệt máng đến đều, thì lòng giận thầy cũng giảm ; bấy giờ cậu nọ xin tha đã được đáp ơn, thì thầy nghĩ, dẫu có bó buộc đến đâu cũng chẳng ích gì ; chi bằng thả đi cho con mình được trả rồi ơn nghĩa !

Còn nàng Lê-thị-Huê, tuy nhiệt máng nặng nề chớ lòng cũng còn thương cậu nọ ! Thường lòng dạ yếu ớt của đàn bà, hễ nói đặng bà hơi rồi thì cũng hết cả nữ giận ! Dẫu mà chẳng có anh nàng muốn đáp ơn, thì nàng cũng tìm thế xin tha cho người thương mà chớ !

Thế nên ai nấy cũng hằng lòng cho cậu Đoàn-công-Dụng về ! Tuy cậu bị nàng nhiệt máng đến đều, mà cậu không giận, lại càng thương ; cậu cũng tự hối lỗi mình, Thầm tính, về sẽ thuật lại cho cha nghe, mà cầu xin cưới nàng cho cậu ; cho nàng khỏi phải lỡ làn duyên phận, mà cậu cũng được trọn tình !...

Từ cậu Đoàn-công-Dụng về rồi thì cảnh trạng ở nhà cậu Lê-tự-Cường rất là buồn thảm ! !.. Cậu day qua thì thấy cha sầu muộn, nằm như kẻ bịnh, chẳng nói tiếng gì !... Ngó lại thì em gái đang hối lỗi ăn năn ...! Ở vào quang cảnh ấy lấy làm đau đớn khổ tâm cho cậu lắm ! Chỉ khỉ dục cậu phải trả oán cho rồi ! Cậu liền xách dao lập tức ra đi.

Bấy giờ đã gần mười giờ rưỡi tối, khách đi đường vắng bóng lại qua nhà ông Phủ mới vừa đóng cửa. Cậu Lê-tự-Cường bước xuống xe liền xô cửa xông vào, không kêu gọi ai cả ! Ông Phủ nghe động, bước ra thì thấy cậu đã vô tới giữa nhà rồi, đang hầm hầm ngó cùng tứ phía, trong tay lại có sẵn xách một con dao. Ông cả kinh hồi lớn rằng :

— « Thầy là ai ? Đêm hôm tối tăm tới đây cả gan xách dao tới nhà tôi mà làm gì đó ? Thầy chưa rõ phép nước luật quan sao ? ? »

— « Tôi đây !... Tôi là Lê-tự-Cường ! »

— « Thầy là Lê-tự Cường ?.. Đi đâu ? »

(Sau sẽ tiếp theo)

ĐÁNH DÂY THÉP
Để như vậy:
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Cholon

DÂY THÉP MỚI
Số 658

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

CÓ BÀN CAO THỦ KHƯU CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN RẤT CÔNG HIỆU NHƯ SAU ĐÂY

SÂM-NHUNG BỔ-THẬN-HOÀN

(Thuốc hoàn bổ-thận có danh)

Đàm tưởng trong thân thể con người, thân lẻ cội rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên giảm suy thì phải mau dùng thuốc nầy mà bổ tinh thần thì mới đặng mạnh giỏi luôn.

Cho nên Bổn-đường có ông Lương-y VI-TẾ-SANH, gắn hết lòng hiệp chế ra thứ thuốc « SÂM-NHUNG-BỔ-THẬN-HOÀN » nầy, công hiệu như thần, điều hòa huyết mạch, bổ thận tráng dương, tư nhuận mặt mày, khoẻ hòa tỳ vị, bồi khí sung thân, hoặc bởi sắc dục quá độ, mộng mị di-tinh, tinh tiết dầm dề, mồ hôi lai láng, hoặc hạ nguồn suy nhược, thận kém óc lỏng, cử động yếu ớt, lỗ tai chảy nước, mỏi gối đau lưng

Bởi các chứng ấy mà sanh ra, nếu dùng đặng thuốc nầy thì như cây khô mà được mưa móc nhuần gội, trở nên sung túc tinh thần, nở nang da thịt

Thuốc hoàn nầy mà dùng nhiều chừng nào thì càng tốt chừng nầy, sống lâu sanh nhiều con, thiệt là một phương thuốc rất hiệu nghiệm lạ thường, rất quí trên đời, chẳng có thuốc nào bì kịp.

Chư quí-vị có mua thuốc nầy thì nài cho được cái hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, nhãn Ông Phật kéo lầm đồ giả, uống vào sanh bịnh, bởi có nhiều chỗ giả mạo.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống hai hườn, sớm mai thức dậy uống một hườn, chiều trước khi đi ngủ uống một hườn; hãy dùng nước muối măng mẳng hoặc nước trà mà uống thì rất nên công hiệu như thần.

Mỗi hộp 6 hườn giá là..... 0$60
Hộp cây mun 6 hoàn giá là. 1 00

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHỊ-THIÊN-CAO

Phàm con người ai ai cũng vậy cũng đều nhờ có khí huyết mà sống; nên hễ khi hư huyết kém thì trăm bịnh đều sanh, khí sắc xanh xao, hình dung gầy ốm, hoặc mặt vàng môi tái, hoặc sanh phù thũng mà khốn khổ cho mình.

Bởi vậy cho nên bổn đường chẳng nài gian khổ tìm cho được thứ thuốc hay nơi mấy danh San bên Trung-Quốc, hái lấy đem về, rồi hiệp với tổ thuốc ba bổ Trân-Qui mà luyện ra cho thành một thứ thuốc cao gọi là NHỊ-THIÊN-CAO, thiệt là tu âm bổ dương rất nên mậu nghiệm.

Uống thứ thuốc nầy thiệt là đại bổ, bổ nóng nầy, không hồi hộp, ít khát nước, Cố-thân-nguyên, an tâm thần, sanh thêm tinh-thủy, cương tráng gân cốt, bổ tỳ hòa huyết.

Phàm hễ tinh-thần hoảng hốt, thân thể mỏi mệt, ăn uống chậm tiêu, hoặc tuổi già suy nhược bịnh hậu thất điều, hoặc nhứt thiết [illegible] lư thương tổn, [illegible] yếu kém

Chỉ như đờn bà con gái mà có bạch đái, hoặc đường kinh bế, huyết ma không thai nghén, thân thể ốm yếu, ngũ tạng bất hòa, nên dùng thứ thuốc nầy cho được lâu thì nguyên khí ắt phục; chẳng luận nam-phụ lão-ấu, và cũng chẳng luận những bịnh chứng nào, đều dùng được hết, ấy là một thứ thuốc để bổ Tiên-Thiên và Hậu-Thiên rất nên hiệu nghiệm, nên gọi là NHỊ-THIÊN-CAO là vậy đó.

CÁCH DÙNG

Lấy một thố thuốc nầy hòa với 1 litre rượu trắng để cho được 24 giờ đồng hồ thì dùng được.

Mỗi lần uống chừng 2 ly nhỏ, tùy theo sức rượu uống nhiều càng tốt. nếu dùng thuốc nầy mà đãi khách, hoặc đem mà tặng cho hàng tôn trưởng thì quí biết dường nào.

Giá mỗi thố là . . . . 0$80

TRẦN-CHÂU-PHẤN

Thứ phấn nầy của tiệm tôi hết lòng tìm kiếm mà chế luyện ra để trị bịnh con nít bị hỏa-thương, hoặc ngoài da ngứa ngáy, hoặc sảy, gãi quá mà phải lở thịt ra, hoặc sưng lên nóng rát khó chịu, như bị các chứng ấy, nên dùng thứ phấn nầy mà thoa mấy chỗ ấy cho thường thì bịnh hết liền.

Pháp kỳ nam-phụ lão-ấu hễ dùng nó mà thoa chung mặt mày, mình mẩy cho thường, thì nó trừ đặng những mùi hôi nhơ tanh, nó lại làm cho cả mình dặng sạch sẽ thơm tho thêm nữa.

CÁCH DÙNG: Mỗi khi tắm rửa sạch-sẽ rồi thì dùng thứ phấn nầy mà thoa hết cả mình.

Mỗi hộp giá là . . . . 0$35

VI-TẾ-SANH CHẾ TRẦN BÌ

Đời nay họ hay dùng 2 vị ngọt và mặng mà chế vị Trần-Bì nghĩa là đường với muối mà thôi, chớ họ chẳng biết hễ ngọt quá thì sanh đàm, mà mặng quá thì hay khắc nước, lại còn làm cho mất cái tánh chất của Trần-Bì.

Tại bổn đường Ông Y-Học-Sĩ VI-TẾ-Sanh tuân theo phép xưa mà chế, dùng thứ Trần-bì cũ cho được 20 năm trước nát phải lấy hoài-sơn phục-linh, kiết-cánh, càng-các, ngưu-sâm, bán-hạ, cam-thảo, và ô-mỗi nấu ra mà dầm cho thấm thuốc, rồi còn phải dùng nước gừng, Thanh-lam và lá Bạc-hà, tam chưng tam sái; rồi lại còn dùng những Huê-kỳ-Sâm, xuyên-bối, Thị-sương, và hạnh-nhơn nghiền cho nhỏ ra mà chế với nó rồi mới phơi gió cho khô.

Bởi có lắm công phu như vậy, cho nên nó chẳng lạnh mà chẳng nóng; được phẩm trung hòa, chẳng ngọt chẳng mặng, ngủ vị đều đủ, hễ bỏ vô miệng thì mát và thơm, ngậm nó một hồi lâu rồi mới nghe có muối ngọt. Dùng nó thì thuận khí, tiêu đàm, lại sanh nước miếng, trừ phong đường phổi, giải khảo hết ho.

Đơn ông đờn bà đều dùng được cả, xin hãy dùng thử rồi mới biết cách chế Trần-bì của bổn Đường khác hơn của các tiệm, chẳng luận già trẻ bé lớn chi, hễ dùng nó thường thì càng bổ ích.

Chư tôn có mua xin hãy nhìn cái nhãn hiệu Ông Phật của Nhị-thiên-đường thì mới khỏi lầm đồ giả.

Mỗi thố giá là . . . . . 0$12
Mỗi lố 12 thố 1 20

LỤC-VỊ-ĐỊA-HOÀN-HƯỜN

Thứ thuốc hườn nầy nó làm cho thủy hỏa tương tế, chẳng lạnh chẳng nóng ấy là một thứ thuốc trung hòa.

Trị những các chứng bịnh như là: Thận thủy không đủ, chơn âm kém huyết, tinh huyết khô khan, đau lưng nhức cẳng, tinh thần hao tổn, hình vóc ốm gầy tứ chi bãi hoải hay rịnh mồ hôi, ho khan tắc tiếng, xây xẩm mặt mày, nóng nảy bào bọt, lưỡi khô cổ gắt, tinh huyết kém hao, đêm ngủ di tinh, tiểu tiện có huyết hoặc có nhọt, hoặc cang hư, hoặc thận hư, nhứt nhứt thảy đều dùng được.

Thuốc hườn nầy tư nhuận tinh huyết, cái sự công hiệu của nó không kể cho hết được.

Mỗi buổi sớm mai và tối uống chừng bốn chỉ, uống với nước muối măng-mẳng.

Con nít uống chừng một chỉ rưỡi, nếu cho nó uống thường thì nó kiếm-tỷ khai-vị, mạnh giỏi mau lớn.

Kị củ cải trắng và đồ lạnh-lẻo ngưng trệ chẳng nên ăn.

Mỗi hộp giá là..... 0$30

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu Ông Phật-mập của tiệm Nhị-Thiên-Đường thì mới khỏi lầm đồ giả.

THẦN HIỆU NHÂN DƯỢC THỦY

Phàm con người sanh ra ở đời, trong ngũ quan thì có cặp con mắt là một vật chí yếu hơn hết, nếu không cẩn thận, để cho đến rủi ro mà hư cặp con mắt đi rồi thì phải khốn khổ chung thân. Bởi đó cho nên tiệm tôi đã hết lòng nghiên cứu những phương áo diệu mà chế ra một thứ thuốc nước rất hay, để trị các chứng bịnh con mắt, hoặc bị phong-nhiệt mà sanh nhặm, hoặc sưng, hoặc đỏ, nhức nhối xốn xang, hoặc chảy nước mắt sống, hoặc sợ chói mà không dám ngó chỗ sáng, hoặc có mộng, hoặc có cườm, như ban nhãn-hoạn thảy đều dùng đặng cả.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày thường nhỏ vài ba lần vào con mắt, kị uống rượu cùng ăn đồ chiên xào nóng nảy.

Mỗi ve lớn giá là . . . . . 1$00
Mỗi ve nhỏ giá là 0 30

ĐÈN LỒA KIỂU MỚI
THẮP BẰNG DẦU LỬA

Đèn lồng, đèn đứng, đèn treo
Bán tại tiệm
TRẦN-QUANG-NGHIÊM
206, đường d'Espagne Saigon

TRƯƠNG-THÁI-TRỰ
Chủ nhơn

NAM-CHÂU KHÁCHLẦU
Rue Amiral Courbet Saigon số 29 & 35

Phòng sạch sẽ ấm, thiệt rộng rãi, rất thanh-tịnh và lại khoán khoát Giá rẻ.

Quí khách tiện đường ghé nghỉ tại « Nam-châu khách-lầu » chắc đều đặng vừa ý. Bọy rất có khuôn phép có xe hơi, tiện cho quí khách khi muốn du-lịch.

LÂM-QUANG-BỒI
Chủ nhiệm.

Trần-quang-Xuân

158, Rue d'Espagne
TẠI CHỢ MỚI SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ.
Đồ nhôm đủ thứ.
Đồng hồ đủ kiểu, đồng hồ thường.
Giày dép Bảo-kỳ.
Nhà Thomet thiệt.
Mền nỉ, mền bông.
Xe máy và đồ phụ tùng.
Đồ tạp hóa, vân vân....

GIÁ NHẸ.

Nhà làm nón Lê-v-Chân

MOCAY (Ville)

Kính cùng quí khách đặng hay, tiệm nón của tôi nghỉ mấy tháng nay đặng sắp đặc công việc làm lớn hơn khi trước. Nay tôi khởi sự làm lại một cách rất kỹ lưỡng và tính giá nhẹ hơn khi trước cho đẹp lòng quí vị mua sỉ. Vậy xin các vị thân chủ cả tưởng tình cố cập giúp bạn đồng bang được tấn bộ rất cảm tình.

Mandat cũng là thơ gởi hỏi đều chỉ xin gởi cho M. Trần-hữu-Thế, Commerçant à Mocay (Ville).

Kính cáo.

Sách mới xuất bản

Hay và phi-thường

MƯỢN SẮC GIẾT NGƯỜI

Thức tỉnh khách làng chơi.
Thức tỉnh lòng người cơn mê-muội

Giá. . . . . 0$25

Cách thử người tình

Gan ruột đàn-ông và gan ruột đàn-bà đối với dâm-tình

Tình thế nào là thiệt?
Tình thế nào là giả?

Giá. . . . . 0$25

Người viết: TRƯƠNG-QUANG-TIỀN
Có để bán tại Đông-Pháp Thời-Báo

Thay cũ đổi mới

Kính cùng lục-châu quân-tử, các giới đồng bào đặng rõ. Bấy lâu cũng nhờ đồng-bào ra ơn chiếu cố, tưởng nghĩa thâm giao, nên mấy nhà khách-sạng của chúng tôi đến ngày nay đặng bền vững, cũng thấy tiêu tuổi trong thương trường, thiệt là chúng tôi kết lòng hậu cảm quí khách.

Vì tình quyến trước càng lâu càng nặng nên chi phần đông trong quí khách đều mến đến khách sạng của chúng tôi. Bởi cớ ấy cho nên số phòng càng ngày xem thành ra ít, khó nỗi bề đáp quí khách cho vừa lòng.

Vậy mấy khách-sạng của chúng tôi kiệu là:

1° Nam-Thành Khách-Sạng ở đường Colonel-Grimaud số 21 và 23;

2° Nam-Trung-Khách-Sạng ở đường Alsace Lorraine số 103 và 105;

3° Nam-Hưng-Thành Khách-Lầu ở đường Amiral Roze số 18 và 20, đều mở thêm rộng rãi mát mẻ, ngõ hầu khỏi phụ tấm lòng huệ cố của quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần xe lửa Saigon-Mytho Khánh-hòa, chúng tôi sẽ hết lòng tiếp rước cho vừa ý đồng bào.

Nay kính
Quảng-Ký, M. Hữu

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 142-144
SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc tu bổ máy viết, tủ sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất huê lệ.

Sửa súng và đồ cáo thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỀ. — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điện dồi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vẻ tâm thường và đúng chữ.

RÈN GIƯỜNG SẮT
VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN
LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu để rào mả

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường Ông khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh.

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

TRAN-LONG

TIEM ĐÓNG GHẾ MÁY
BOTINIER
Réparation des Raquettes
Rue Turc n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi ròng có một nghề làm ghế máy theo kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế dựa ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thước, đủ dạng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt máy, đồ đánh trái lăng: giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi tôi vui lòng tiếp đãi

Trần Long, *Cẩn bạch.*

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101 (Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cả sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu bánh xe cao-su bằng cây giá tỉ bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đèn tây, đồ bắt kế xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cởi, chuông đạp hai tiền, binh để thắp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe

Cái xin quí khách có dịp đến Đất Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc cần tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ơn, thì tôi rất cám ơn hạ cố. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng gia cả tôi sẵn lòng hầu đáp

Chủ nhơn cẩn khải.

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỬA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

năm tạo năm 1900

Xưởng chánh tại LAITHIÊU (THUDAUMOT) Quan d. Ouvry
Đường mới sáng chạy đi ra

TIỆM NGÀNH CỔ TRỨ ĐỦ MÓN

1° Tại Mỹtho đường mới sáng, nơi bến tàu và xe-hơi. 2° Tại Cầnthơ đường mới sáng, ngay cửa tàu của khách-trú; 3° Tại Pnomenh đường cái, ngay Dây-thép; 4° Tại Rạchgiá đường mới sáng, nơi bến tàu.

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, rương, đều đóng toàn cây danh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo léo, thông làm thiệt là tinh-xảo, không hề giả-dối. Bấy lâu danh tiếng, được chư quí vị hào gia khen ngợi về sự kỹ-càng chiếu-chiếu rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi cũng lòng tiếp rước và hồi âm liền.

Mandat và dây thép tôi đề: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laitiêu.

THI-THỢ'

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM
bijoutier, ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo
N° 15 rue Schrader Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyễn tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là con kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, nhưng là: trâm, chuyền, [illegible] bông tai, nút áo, vàng đôi, kiểu [illegible] neo bông, neo cột, đồng chiếc v... v... [illegible] theo kiểm thời [illegible] như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin đến rước đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM
[illegible]

ANNOTHEQUE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐÓNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LÊ-VĂN-BỀN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —
[illegible] Rue Amiral Courbet (Hôtel Continental)

Hạ-giá

Nhơn dịp xe máy bên Tây gởi qua rất nhiều, nên hiệu *ĐẠI IOH* 375 rue des Marins Chợlớn, định hạ giá xe máy hiệu *Malbrough* hay là *Talbot* còn 42$50. Xe hiệu nầy rất xinh đẹp mà lại chắc chắn nữa. Có bảo kiết trong một năm.

Muốn mua xin gởi mandat 42$50 hay để gởi cách lãnh hóa giao ngân cũng được.

Những vị ở xa nên viết thơ hỏi cuốn mục lục xe máy và các [illegible] đèn thắp bằng dầu lửa hay là dầu xăng.

TÂN TÀN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienot số 40 ngan chợ Saigon mới
HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưng bằng đồng xi nikên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn-bạch.

Imp. du Đông-Pháp Thời-Báo 71, rue Mac-Mahon.

Thượng Đốc ấn.

Le Gérant: NGUYỄN-KIM-ĐỊNH